
En dan zouden wij voor ons dit niet gaarne durven bevestigen.

Inderdaad staat de weg, door Calvijn aangewezen, hierbij open.

Waar de zieken niet in staat zijn tot de samenkomsten der gemeente te komen is de gemeente wel in staat tot de zieken te komen.

In beperkten getale, natuurlijk.

Maar het getal bepaalt de samenkomst der gemeente niet.

De Heiland gaf zelfs het minimum van twee of drie aan.

Dat heel de gemeente in de gelegenheid moet zijn om er bij tegenwoordig te wezen is een eisch, die nergens in de Schrift wordt gesteld.

Ook in de praktijk geldt dit niet.

In de groote steden is er niet één kerk, welke alle belijdende leden der gemeente kan bevatten.

Soms wordt het avondmaal gevierd in een kleine hulpkerk.

Als die bij een Avondmaalsbediening vol is, dan moeten zij, die daarna komen, buiten blijven, al zouden zij nog zoo zeer het Avondmaal begeeren.

Wanneer dan ook het Avondmaal in de woning van een kranke wordt bediend, dan dient zeker als voorwaarde te worden bedongen, dat de gemeente er kennis van draagt en zij er bij tegenwoordig kan zijn.

Maar dan toch alleen, in zoover er plaats is.

Ook aan het buitengewoon karakter van zulk een samenkomst der gemeente mag geen reden van beletsel worden ontleend.

Immers, onze diensten van huwelijksbevestigingen dragen precies hetzelfde buitengewone karakter.

Zij worden ingericht voor slechts twee personen.

En zij worden meestal zoo matig bezocht, dat het heel goed mogelijk is, dat er bij vele ziekencommunies meer gemeentelieden tegenwoordig zullen zijn.

De plaats van samenkomst doet hierbij natuurlijk niets ter zake.

Of dit een opzettelijk daarvoor ingericht kerkgebouw is dan wel een private woning blijft gelijk.

Indien maar de samenkomst publiek is en de gemeente daarvan ook kennis draagt.

En wat men ter bevestiging van het huwelijk, dat niet eens een sacrament is, doet, zou dat niet mogen geschieden ter wille van het Heilig Avondmaal?

Ook bevat de Schrift hieromtrent wel eenige gegevens.

Vooreerst is het een feit, dat de Nieuw-Testamentische gemeente in den eersten tijd in verschillende steden niet anders dan in private huizen kon samenkomen.

In zulke huisgemeenten moest dan natuurlijk ook het Avondmaal worden gevierd.

Vervolgens rijst de vraag of niet in de Pinksterdagen juist de Avondmaalsbediening in tegenstelling met de bediening des Woords in de woningen plaats had.

Petrus en de andere apostelen predikten in de bijgebouwen van den tempel.

Ook de Doop van de drieduizend schijnt op een publieke plaats te zijn bediend.

Maar aangaande het Avondmaal lezen wij: „En dagelijks eendrachtig in den tempel volhardende en van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten“.

Men heeft hier een zeer opmerkelijke tegenstelling: de eerste christenen kwamen elken dag in een van de bijgebouwen van den tempel en vergaderden aldaar, doch voor het Avondmaal trokken zij zich terug in de huizen.

Nu heeft men wel betwist, dat hier met de breking des broods het Avondmaal zou zijn bedoeld. Zoo b.v. Zahn.

Hij geeft toe, dat elders in het Nieuwe Testament de breking des broods wel een andere naam is voor de viering van het Avondmaal. Ook acht hij het geen bezwaar, dat hier alleen van brood en van eten gesproken wordt. Maar naar hij meent is er vóór omstreeks het jaar 50 van geen veelvuldige Avondmaalsviering sprake. Het „doet dat tot Mijn gedachtenis“, zou inhouden: doet dat niet meer ter gedachtenis van uw uitleiding uit Egypte. Het Avondmaal zou dan ook in den eersten tijd slechts eenmaal per jaar, ten tijde van het Joodsche Pascha, zijn geboden.

Wij behoeven dit wel niet uitvoerig te bestrijden. Daarvoor rust dit gevoelen op te ondeugtelijke gronden.

Deze exegese is al te gezocht.

Wij kunnen hier natuurlijk niet in breede exegetische beschouwingen treden.

Het schijnt ons de meest voor de hand liggende, de meest ongekunstelde uitlegging toe, dat het Avondmaal oorspronkelijk in private huizen is geboden.

Dat men dit deed om aan het voorbeeld van Christus getrouw te blijven, die het Avondmaal eveneens in een private woning instelde en daarbij niet noodde heel de schare van oprechte discipelen en discipelinnen, maar uitsluitend de twaalf, is niet aannemelijk.

De apostelen toch zaten daar aan als vertegenwoordigers van de wereldkerk.

In haar was heel de kerk bij de instelling van het Avondmaal aanwezig.

Voor de Jeruzalemsche christenen moeten dan ook andere motieven hebben gegolden.

De tempel of de zalen van den tempel waren wel als vergaderplaatsen geschikt, maar alles ontbrak er om Avondmaal te houden.

Dit was echter voor de Apostelen geen bezwaar. Zij riepen de schare van bekeerlingen niet naar een open plaats in de natuur om daar van het gezegende brood en den heiligen wijn te genieten, om zoodoende toch ten koste van alles aan de idee van een massale vergadering vast te houden, doch zij vierden het in de huizen, waar de idee van den maaltijd zelf beter tot haar recht kwam.

Natuurlijk ligt hierin niet opgesloten, dat de apostelen in ieder gezin kwamen.

Er zullen wel groeperingen van gezinnen hebben plaats gehad evenals dat bij de viering van het Pascha in bepaalde gevallen zelfs geboden was.

Doch in elk geval staan we hier o.i. voor de historische mededeeling van ambtelijke uitdeeling van het Avondmaal aan de huizen.

Men heeft gedacht, dat dit in 1 Cor. 11:20—22 zou worden verboden.

In het Rapport wordt dit evenwel afdoende bestreden.

Zelfs zou men de vraag kunnen stellen of de Avondmaalsbediening aan de huizen niet de voorkeur verdient boven de massale Avondmaalsbediening.

De praktijk heeft zulke huisavondmaalsvieringen onmogelijk gemaakt en daarin hebben wij de leiding des Geestes te erkennen.

Maar om nu de Avondmaalsvieringen aan de huizen te verbieden, is de zaak omkeeren.

Dan wordt wat praktisch noodzakelijk is gebleken ideaal en het oorspronkelijke ideaal wordt verloochend.

De Kranten-communie is zelfs in de grootste kerk praktisch uitvoerbaar.

Daarin ligt voor ons de aanwijzing, dat ze niet slechts toelaatbaar, maar door Christus geboden is.

Zeker, wij vergeten niet, dat de Pinkstertijd exceptioneel was in de historie der kerk.

In zulk een exceptionelen tijd wordt veel wat in gewone omstandigheden uitzondering is, regel en veel wat anders regel is, uitzondering.

Maar dat bevestigt ons dan ook in onze opvatting, dat de uitzondering der Kranten-communie niet aan den regel der massale communie mag worden opgeofferd.

In dit opzicht gaan wij dan ook iets verder dan het Rapport.

En nu schreeuwe men over deze gedachten niet dadelijk moord en brand, omdat zij tegen de gangbare opinie ingaan.

Liever overwege men biddend of zij de waarheid niet dichterbij komen.

Wat ons bij dit alles ook treft is dit: dat er scherp contrast is tusschen het Nieuwe Testament en onze praktijk ten aanzien van de middelen der genade.

In het Nieuwe Testament wordt aan het middel zeer hooge waarde toegekend.

Wij daarentegen zijn er vaak maar al te haastig bij om te verzekeren, dat de Heere het middel niet van noode heeft en het te veronachtzamen.

Toen Filippus en de Eunuch op den weg naar Gaza reisden en de Moorman vroeg: ziehnaar water, wat verhindert mij gedoopt te worden, antwoordde Filippus niet: de gemeente is er niet bij, gij kunt het wel zonder dit middel stellen, maar de evangelist doopte hem op zijn belijdenis, dat Jezus is de Christus.

Paulus wachtte niet met den stokbewaarder te doopen tot Lydia en de haren waren saamgeroepen, maar hij vergenoegde zich met de tegenwoordigheid van Silas.

Ook hier kan toegegeven, dat dit als exceptie moet worden beschouwd.

Maar deze exceptie zal zich bij de planting der kerk onder de heidenen meermalen voordoen.

En dan mag van den Doop als middel der genade zeer zeker niet worden afgezien tot er anderen bekeerd zijn geworden.

Heden ten dage bestaat er onder ons nopens de middelen der genade nog veelszins een gebrek-kig inzicht.

Kuyper vleide zich, dat dit met betrekking tot den Doop verbeterd was en dat het alleen nog ten aanzien van het Avondmaal voortbestond.

Wanneer hij nu nogmaals zijn oordeel kon doen hooren, zou hij zeker moeten constateeren, dat die verbetering ten aanzien van den Doop niet heeft aangehouden, maar dat er veeleer achteruitgang is ingetreden.

Met den vroegdoop b.v. stonden onze kerken er een kwarteeuw geleden gunstiger voor dan thans.

Hij schijnt hoe langer hoe meer te worden verwaarloosd.

Nu maken wij van den vroegdoop waarlijk niet een sibboleth van voortgaande reformatie.

Wij hebben hem nooit tot een-stokpaard versneden.

Wij herinneren ons zelfs niet, dat wij er in „De Reformatie“ ooit over hebben geschreven.

Toen schrijver dezes nog dienstdoend predikant was, sprak hij er slechts zelden over. Niet vaker dan eens in het anderhalf jaar. Toch mocht hij

deze vrucht op zijn arbeid zien, dat er in elke gemeente, welke hij diende, meerderen overtuigd werden.

Het komt er op aan van de geboden gelegenheden gebruik te maken.

Welnu, thans is er ook zulk een geboden gelegenheid ten aanzien van het Avondmaal.

Wanneer op de Synode van Groningen door de discussie over de Kranten-communie bereikt werd, dat men het Avondmaal als middel hooger ging schatten, zou dit eenige reden tot tevredenheid geven.

Een paar opmerkingen nog in een slotartikel.

De Kerknieuwsredakteur van de N. P. C. en doleerende Sientje.

„Doleerende“ Sientje heeft pas in onze pers de ronde gedaan.

Zoo is zij een bekende figuur geworden.

Voor lezers, die haar nog niet kennen, is 't geval gauw verteld.

Een jongen moest huyswerk maken, maar wist niet, wie Jozef was. Hij vroeg het aan zijn vader, maar die wist 't ook niet en verwees hem naar zijn moeder. Hij ging naar zijn moeder, maar die had er ook nooit van gehoord en kwam op den lumineuzen inval: vraag het maar aan Sientje, die zal 't wel weten, want die is doleerend. De jongen naar de keuken. En op zijn informatie: weet je ook wie Jozef was, kreeg hij ten antwoord: wel zeker, jonheer. Toen werd 't hem netjes uitgelegd.

Wij zouden den Kerknieuwsredakteur van de „N. P. C.“ den vertrouwlijken raad willen geven, om ook een doleerend Sientje in huis te nemen.

Die zou zijn tekort aan bijbelkennis heel gevoeglijk kunnen aanvullen en wij zouden onzen tijd aan iets nuttigers kunnen besteden dan hem op de leemte in zijn weten te wijzen.

Van een Kerknieuwsredakteur, al is hij ook aan een liberaal blad verbonden, mag toch wel in de eerste plaats geëischt, dat hij in den bijbel thuis is.

Nu blijkt echter gedurig, dat onder de modernisten de bijbelkennis gering is.

Zelfs de graad van candidaat in de theologie waarborgt niet, dat men van den inhoud des bijbels op de hoogte is.

Overkwam het niet een modern predikant, schrijver van een diepzinnig boek over wereldbeschouwing, dat hij Abel Kain liet doodslaan? Toen hij daarover op de vingers werd getikt, verantwoordde hij zich in dezer voege, dat die legende hem niet meer helder voor den geest stond, maar dat zijn geheugen toch op dit punt juist was gebleken, dat er in de familie van Adam iets choquants was voorgevallen.

Liberaal bladen meenen al heel secuur te handelen, wanneer zij een predikant of emeritus predikant de rubriek kerknieuws toevertrouwen.

Toch komen zij gewoonlijk bedrogen uit.

Zeker, die kunnen wel iets over theosofie, buddhisme, Krishnamurti, wereldconferentie der kerken, ouderlingenheerschappij en natuurlijk ook over Assen schrijven. En dan tasten ze, vooral als ze geestig worden, ook wel eens mis. Maar zoodra ze op het gebied van de Schrift komen, blijkt, dat hun schaatsen niet goed geslopen zijn.

Daarom moest de direktie van zoo'n blad, dat er op uit is om ook voor andersdenkenden respectabel voor den dag te komen, dit als het criterium voor een Kerknieuwsredakteur stellen of hij ook een doleerend Sientje tot gediensstige heeft.

Na den jongsten stormramp schreven wij een stukje naar aanleiding daarvan.

Daarin kwam een onbeteekenende drukfout voor. Voor „wouden“ werd gedrukt „wonden“.

Wij achtten het niet de moeite waard dit voor onze lezers te verbeteren. Uit het verband was hun volkomen duidelijk, wat er moest staan.

Maar de Kerknieuwsredakteur van de „N. P. C.“ wist er geen weg mee en fabriceerde er dadelijk dit fraaie artikelje uit:

PROF. V. HEPP EN DE STORMRAMP.

De stormramp, die anderen stil maakt, geeft prof. de V. Hepp aanleiding tot de volgende ontboezeming in „De Reformatie“:

„Heeren stem onthoort op nieuw de wonden.“

Zal men Hem nu erkennen?

Zal men Hem in Zijn tempel eer geven?

Zal men zijn zekerheden nu laten varen?

De liefdadigheid zal ongetwijfeld zich weer openbaren.

Dat is kostelijk.

Maar 't kostelijkst is, dat men belijft, dat de Heere vreeselijk is in Zijn daden.

Dat de gerusten onrustig worden.

Opdat zij leeren rusten in Gods Majesteit.“

Aldus de hoogleraar, voor wiens rekening een „stem“ blijft, die „wonden onthoort“.

Had hij nu maar een doleerend Sientje gehad en was hij haar gaan vragen: zeg, Sien, weet jij wat dit beteekent, dan zou hij ten antwoord hebben ontvangen: wel zeker, mijnheer. En Sientje zou haar bijbelte uit de la van de kenkenafel te voorschijn hebben gehaald en hem hebben voorgelezen den 29sten psalm, waarnaar ons stukje heenwees. Bij gebrek aan Sientje's raad werd hij echter vroom.

Want zulke redacteuren kunnen vroom schrijven. Vromer dan de bijbel.

Daaraan herinnert dat mooie begin: „De stormramp, die anderen stil maakt...“ enz.

A p
gen te
Of
heid
De
Hij
in bet
Maar
„De G
reeds
in de
De r
wiens
ontho
Nu,
voor
Ook
„ontsc
Doch
van de
kritiek
zijn re
aan de
onderw
Dat

— Eer
Inde
dat, w
raut“
met ee
de Mod
Die
Bij l
men (w
groter
teekend
heid de
waaron
mag m
van aa
Maar
homoge
schrijv
te kom
Men
een: „
„De Re
er bij
Een
Het
Doch
het in
teurs o
te zijn
Dat
Een
in kerk
se op
gestuun
standpu
bladen
dat ziel
wij nu
maar c
redakte
op wat
beurlijk
lezen:
enz. St
teurs —
zijn —
dan zo
jegen J
kwesjie
ons bla
— wij
nemen
gehonde
schil b
niet an
Wij p
de Kral
daarove
niet. O
wel lan
gesprok
te vore
Daarom
verantw
zijn ve
anderen
woordel
redakte
verantw
verantw
Met
rubriek
zoeken.
Maar
pershele
belang
„Waar
het gee
vaste r
kleur v
Wie i
de schul

Te veel gevraagd? Iets nieuws gevraagd?

„Houd uw baker in eere“...
Hildebrand zal zich zijn leven lang ver-
lozen, dat er, met zulk een baker, niets voor-
treffelijks van hem geworden is.”
Hildebrand, Camera Obscura.

Het bakken is een nuttig werk; men ziet dat, als men in de luren niet ligt, maar legt.

En zonder nu te veel uit het hart tot het hart te willen spreken, zou ik aan de G. S. B., die al geruimen tijd leeft en de luiersmand overlang verlaten heeft, om zelf zich een levenswerk te schep-
pen, die boyendien — want elke vergelijking kreupel — haar eigen baker(s) zich gekozen heeft, juist om laatstgenoemd verschijnsel te meer willen toeroepen: houd uw baker in eere.

Er komen tijden, waarin men met zijn baker moet geconfronteerd worden, tot heilzame schaamte. De welke een groot goed is. Er komt een tijd, waarin men oogen heeft om te zien, ja, een bril draagt. In zulke dagen moet er een Hildebrand zijn, die ons herinnert aan de baker, en aan haar werk, aan ons besteed, toen wij nauwelijks „dit tooneel onzer heldhaftigheid werden opgedragen“. Hoor hem zeggen: „Gij hadt toen nog geene oogen, die zien konden. Veel minder droegt gij een bril“.

Ik vind het beeld toch nog niet zoo heel erg kreupel. Want die thans in de G. S. B. goede oogen hebben, en brillen, waren in den tijd van de bakering der G. S. B. nog geen ingeleiden in het geslacht der studenten. Neen, de baker kan er vandaag wel bij te pas komen, zonder dat ik iemand te na kom.

Hildebrand wist het goed: de vermaning om op de Baker terug te zien, kan haar tijd en gelegenheid hebben. Als hij zoo komt te vragen aan dezen: „Spijt het u, heer Jeune France? Meest gij, dat het beter zou geweest zijn u“, enfin, u anders te bakken, dan gij gebakerd zijt? — of, wanneer hij vervolgt tot genen: „Nooit heeft, in uw volgend leven, een vreemde zooveel geduld gehad met al uw kuren bij dag en bij nacht; nooit een vriend (zelfs geen kunstvriend, u zoo overvloedig in het aangezicht geprezen; nooit een weldoener zooveel „stank voor dank“ van u ingeogst; van harte hoop ik, mijnheer, dat gij hare onschatbare diensten nog eenmaal zult weten te waardeeren... — ik zeg, wanneer Hildebrand zoo komt te spreken, dan mag men zoo nog eens komen in te zien, vooreerst, dat hij het leven kent, vervolgens, dat er bij tijden en gelegenheden reden kan zijn voor een speciale terugleiding naar de Baker.

Kom, laat men niet boos wezen. We zijn allen wel eens wat gemelijk. Ik kan me indenken, dat iemand, die al een bril draagt, zegt, tot zijn vrijmoedigen vriend: houd uw vermaningen thuis; ik red me zelf. La Jeune France! Dan kan evenwel de Baker redden. Als men n.l. bewijzen kan, dat Hare Goedhartigheid het ook aldus gezegd heeft, ja, het gezegd van den vrijmoedigen vriend van ouds al „zelfsprekend“ vond. Of, als, waar op later leeftijd twee elkaar vermanen, en de een kijkt den ander wat leelijk in de oogen aan, en zegt: maar dat gaat te ver, en bovendien: ik houd niet van innemenging in mijn zaken met nieuwe dingsigheden, — en de ander kan dan weer zeg-
gen: maar het was de bakerwenschen voor je, m'n beste man, en bakerwenschen zijn heelemaal geen bakerpraatjes, want ze zijn 'tabe van je leven geweest, — kijk, ook dan is de Baker en Haar taal een uitkomst.

Ik kies me heden de Baker. Want ik geloof, dat er wel enkelen zijn, die zeggen: waar bemoeit hij zich mee? Of: wat wil die innemenging? Of: waarom dat gienus?

Ik zeg: houd, o, G. S. B., uw baker in eere. Temeer, waar de bakkers onverdacht zijn en het best met u gemeend hebben.

Nu eventjes zonder beelddpraak: wat de Kamper motie wil, vraagt dat te veel? Onder ons gezegd: het vraagt zóó weinig te veel, en het is zóó bitter weinig een gerecht, dat bizar is, als immer de baker komt aandragen met buitenissigheden. Zij komt met primaire dingen: wat warmte en wat melk.

Vraagt de motie iets nieuws?

Neen, want de baker zei al: maar dit moet je beest hebben, m'n lieve, kleine jongen. Ze reken-
de er op; iets anders kwam niet in haar hoofd.

Is de motie, die in bespreking kwam (nog eens weer: het voorstel, om de G. S. B. zich te doen stellen op den grondslag van de Heilige Schrift, maar de nitlegging van de Geref. Belijdenisschriften hier te lande) een recept, dat een eigengereid en ongeroepen dokter opdrong met het oog op speciale, in jongelingsleeftijd geconstateerde ziekte-verschijnselen; en moet de dokter nu voor zijn straf maar eens begrijpen, dat iedereen niet met zijn puberteitszwargheden anderen wil zich zien bemoeien, en dat het ook niet erg kiesch is, daarmee voor het oog van de familie op in het oog loopende wijze een receptje te schrijven?

Neen, neen, de baker schreef het al voor; ja,

HEPP.

A propos, hoe zit het met die tooneelvoorstellingen ten bate van de slachtoffers?

Of behoort dat ook tot de modernistische „stilheid“?

De redakteur volgde om eigen bestwil ons advies. Hij hield zijn ega over, een doleerend Sientje in betrekking te nemen.

Maar hij late zich geen Alida Zevenboom van „De Groene Amsterdammer“, die nog altijd bij den reeds lang ontslapen Ds Koffyberg in de kerk gaat, in de keuken stoppen.

De redakteur besluit: „Aldus de hoogleeraar, voor wiens rekening een „stem“ blijft, die „wonden ontbloot““.

Nu, behalve de drukfout nemen wij dit gaarne voor onze rekening.

Ook de Statenvertaling van dit vers. Want het „ontschorst“ de wonden, dunkt ons minder juist.

Doch voor rekening van den Kerknieuwsredakteur van de „N. B. Ct.“ blijve het dan, dat hij een kritiek op een artikeltje uit de Gereformeerde pers zijn redaktiebureau liet verlaten, zonder dat hij het aan de controle van een doleerend Sientje had onderworpen.

Dat moest niet mogen.

= Een gezonde persregel.

Indertijd drong wijlen Dr de Moor er op aan, dat, wanneer men iets van wat hij in „De Heraut“ schreef, citeerde, men dit niet zou inleiden met een „De Heraut zegt“, maar met een: „Dr de Moor schrijft in „De Heraut““.

Die stelling achten wij volkomen juist.

Bij bladen, waarin anonieme artikelen voorkomen (waartoe wij ook rekenen zulke, die met een grooter of kleiner deel van het alfabet zijn onderleekend, waaruit men echter niet geenerlei zekerheid den persoonsnaam kan distilleeren of zulke, waaronder prijkt Oom Zus of Zoo of iets dergelijks), mag men de heele redaktie voor den inhoud daarvan aansprakelijk stellen.

Maar anders blijven, al is een redaktie nog zoo homogeen, alle artikelen voor rekening van den schrijver en behoort dit bij het citeeren ook uit te komen.

Men neme de moeite om niet te volstaan met een: „De Heraut“, „De Bazuin“, „De Wachter“, „De Reformatie“ zegt, maar ook den schrijver zelf of bij te vermelden.

Een blad moet een geest ademen.

Het moet in één groote lijn werken.

Doch dit houdt nog niet in, dat iedere redakteur het in alle onderdeelen met wat zijn mederedakteurs of de medewerkers schrijven behoort eens te zijn.

Dat zou de dood in den pot wezen.

Een poos geleden h.v. gaf ik het advies, dat in kerken, waarin een schisma uitbreekt, niet per se op een minnelijke schikking zal worden aangestemd, maar dat men zich ook op een rechts-standpunt mag en soms moet plaatsen. Andere bladen waren er als de kippen bij om te oordeelen: dat ziet op Zandvoort. In het voorbijgaan kunnen wij nu wel mededeelen, dat het niet op Zandvoort, maar op gevallen als te Tienhoven sloeg. Een redakteur moet nu eenmaal wat verder kijken, dan op wat pas is gebeurd. Hij moet ook met het ge-
beurlijke rekenen. Toen kon men in enkele bladen lezen: „De Reformatie“ is van oordeel, dat... enz. Stel nu eens, dat een van onze mederedakteurs — wal van achter bleek niet het geval te zijn — in anderen zin zou hebben geadviseerd, dan zou men met zulk een algemeene aanduiding jegens hem onbillijk zijn geweest. Een principiële kwestie raakt dit niet. Daarover kan trouwens in ons blad geen verschil rijzen. Maar toch moet — wij zullen nu maar ons blad als voorbeeld nemen — met de mogelijkheid rekening worden gehouden, dat op zoen ondergeschikt punt verschil bestaat. Dan mag de een voor den ander niet aansprakelijk worden gesteld.

Wij publiceren in deze weken ons oordeel over de Kranken-communie. Hoe onze mederedakteuren daarover oordeelen, weten we op dit oogenblik niet. Op onze maandelijkse vergaderingen wordt wel lang en breed over den inhoud van ons blad gesproken, maar men kan niet altijd een maand te voren zeggen wat en hoe men schrijven zal. Daarom zijn voor deze artikelen wij en wij alleen verantwoordelijk, gelijk wij ook verantwoordelijk zijn voor wat in onze speciale rubrieken door anderen wordt geschreven, al strekt die verantwoordelijkheid zich niet uit over elk woord. Iedere redakteur heeft één of meer rubrieken onder zijn verantwoordelijkheid. Maar daartoe blijft dan ook de verantwoordelijkheid beperkt.

Met opzet spraken wij van ons blad en onze rubriek, opdat men er niets achter zou gaan zoeken.

Maar men begrijpt, dat wij hier een algemeen persbelang of beter nog: een algemeen auteursbelang op het oog hebben.

Waarmee wij ook weer niet zeggen willen, dat het geen betekenis heeft, wanneer iemand zijn vaste medewerking aan een blad van bepaalde kleur verleent of toezegt.

Wie in een rooden stoet meeloopt, draagt er zelf de schuld van, als hij tot de rooden wordt gerekend.

HEPP.

veronderstelde het; ja, zij veronderstelde, dat de zuigeling zou happen naar wat nu geboden werd.

Groot nog eens even alle beelddpraak over boord, en laten we elkaar eerlijk in de oogen kijken: is het te herde gebrachte voorstel soms een verkapt poging, om op een niet al te eerlijke, of ronde manier, weg te werken, al wie in een heel speciaal geval en een heel speciaal conflict, dat heel speciaal in niemands gedachten bestond, toen de G. S. B. gebakerd werd, anders mocht denken, voelen, tasten, dan de menschen, die de aanhangige motie op tafel wierpen? Is 't soms gebrek aan solidariteit, ketterjacht, inquisitie, met een erg vroom etiketje? Sommigen schijnen het te denken; en in die veronderstelling reeds tot afwijzing geneigd te zijn. Ja, er wordt al gezegd, geschreven, gedrukt, dat de Kamper motie wel eens kon voortgekomen zijn uit dezelfde geestgesteldheid, als aan den dag kwam in een heel recent geval. Dat was, toen de „Bond voor Geref. Jeugdorganisatie“, vergaderd te Utrecht, 20 April, er met nadruk op wees, dat menschen van lijnrecht tegenovergestelde opvatting zich beriepen op dezelfde formulieren en dat men daarom wilde uitspreken, dat nadere precisering noodig was. Er zijn er — ik geloof, dat het meervoud wel op zijn plaats is — die achter deze beslissing een frontvorming tegen een bepaalde groep zoeken; die nu meenen, dat de Kamper motie precies zoo wil; en dat het eigenlijk niet te doen is om een eerlijke basis voor de G. S. B. (positief werk dus), maar om een vechtpartijtje (destructief); dat het niet te doen is, om alsnog wat op te knappen aan het fundamenteel van het huis der G. S. B., maar dat het eigenlijk een handgemeen is op den bovensten steiger.

Nu zal ik niet me beroepen op de broederlijkheid, die het goede hoopt. In het latijn heet dit artikel fraternitas, geloof ik.

Ik zal ook niet zeggen: dat de motie niet spreekt van de belijdenisschriften van de Geref. Kerken, de officieel erkende, maar van de belijdenisschriften „hier te lande“.

Evenmin zal ik er aan herinneren, dat van den kant van hen, die thans zoo spreken, reeds eerder in die richting is gehandeld, heusch al van de eerste jaren af. De fraternitas moge het soms vergeten, het staat toch te lezen in „Fraternitas“.

Ik zal zelfs niet den kalender er bij halen, om uit te rekenen, dat de motie geboren is in Febr. 1927, dat de eerste aankondiging van die geboorte moet liggen op zijn laatst in Januari 1927, dat ze gecorncipiëerd is veel en veel eerder en dat er van gedroomd is, nog eerder, toen men het schoone adjectief „synodaal“ op een dies van S. S. R. — ik woonde er zelf een bij met zulke ervaring — nog niet kon hooren noemen, zonder dadelijk alleen te denken aan een andere kerkgemeenschap, dan die der Geref. Kerken; en om daarna te wijzen op het feit, dat het daar in Utrecht 20 April was, en dan nader 1927.

Ik zal zelfs niet tegenover „Fraternitas“ me be-
roepen op de fraternitas. Ik zal desnoods durven zeggen: allo, denk dan maar zooveel kwaad ervan als ge wilt, maar bekijk het voorgelegde menu nu eens, los van alle hypothesen: is het niet een copie van wat de Baker u voorschreef?

Ja, de Bakertijd; — laat eens kijken.

Ik zal enkele stemmen laten spreken uit den eersten tijd. Stemmen, recepten-govend, bakermethoden aanwijzend, ten deele in het tijdperk, waarin de G. S. B. verwacht werd, ten deele ook uit haar eersten borelingskenstijd. Gemakshalve nummer ik. Parelen overkomt dit altijd. En Hildebrand ontdekt parelen niet zoozeer in bakermenden als in bakermonden.

1. Klacht: de geref. grondslag is vroeger feitelijk van fundament in ornament veranderd. Belofte: bij het nieuwe kindje zal dit anders zijn; „beslist“. Het hebben van een grondslag wordt natuurlijk „verondersteld“; alleen maar, hij moet bewust worden geldig gemaakt. Maar of hij zal bestaan? Er wordt niet eens over gepraat. Tooneel: senaatszaal V. U. (gemeenschap, verg. van de vier eerst saamwerkende corpora). (Frat. V. 4.)

2. Zelfopwekking, waartoe? Om „zelve de hand aan den ploeg te slaan“. Aan welken ploeg? Een kerkbodeploeg. Welke kerkbode? De Amsterdamse Kerkbode. Welk ploegwerk? Domineeswerk. „De dienaren des Woords zullen advies uitbrengen over de vraag, wat gedaan zou kunnen worden, om het afglijden van den GRONDSLAG der BELIDENIS door Geref. studenten, aan welke Univ. ook studeerende, tegen te gaan“, zoo schreef gezegde Kerkbode. Maar het duurt wat lang met die dominees, vonden de studenten. Dus: we zullen zelf DAT werk aanpakken: daden! (Frat. IV. 174 5.)

3. Erkenning: juist in ons Gereformeerd be-
lijden ligt een vaste dam opgeworpen tegen het individualisme, maar we laten daarvan vaak zoo beschamend weinig ZIEN (het HEBBEN van dien dam dus weer ondersteld). (Frat. V. 13.)

4. Bede: wijs ons den man, die het verloren geraakte kerkbegrip zooveel mogelijk herstelt en de Geref. stud. weer tot de kerk terug brengt. (V. 15.)

5. Gemeenschappelijk besluit: de Geref. stud.